

zientzi gaien estudioa, bateko. Eta, besteko, kultura eta herri bizitzako lana.

Eusko Ikaskuntza luzaroan isilik egon da, hain zuzen 1936ko irailaren 5etik. Isiltasun hau, zalantzarik gabe, politika ezagun baten adierazgarri da. Eta instituzio publikoen axolarik eza salatzen du, okerragorik ez bada.

Bizkitartean, politika ofizialaren eta instituzio publiko guztien babesaren bazterretik, kultur inizatibak ugari erne dira Euskal Herrian. Azken 15-20 urte hauk aberatsak izan dira oso asmotan bezanbat ekintzatan. Projektu horietako batzuk jadanik lur hartu dute, finkatu dira; ekintza zenbait eratu eta egituratu da. Aipa ditzagun buruz zenbait: Editoriale zenbait, Alfabetatzen, Euskalduntzen, Ikastola, UEU edo Udako Euskal Unibertsitatea, UZEI edo Unibertsitate Zerbitzueterako Euskal Ikastetxea, eta abar.

Historia hurbileko hau kontutan edukirik eta gaurko talde batzuren dinamika haintzat harturik, zein izango da *Eusko Ikaskuntza*-ren jokua? Hau da galdera, batere maliziarik gabe egina. Zeren eta aipaturiko talde horik hor daude, bizi bizirik, dinamikoak dira oso, gazteria berekin dute. Badirudi *Eusko Ikaskuntza*-ren oraingo Biltzarreko deiak kontutan hartu duela egoera hau. Berrikuntza nahi dutela diote, gainerako elkarteak konbidatzen dituzte, eta espreski gazteriarri dei egiten diote. Elkarte bat gehiago izango ote da? Zenbait elkarteren moldatzaile izan al liteke? Izango denaren aurre-rapide bat, laster izango dugu, Biltzarre nagusia egingo denean. ■ *Joan Altzibar.*

Ingalaterrako Beltzak Karnabalaren azpian drama soziala

«Karnabala da gure festa nazionala»

Berrehun ta berrogei ta hamar mila (250.000) lagun inguru bildu ziren abuztuaren 28an London-eko Notting Hill hauzora, Beltzen karnabala ikustera... eta bizitzera.

Notting Hill hauzoak bi alderdi ditu: batean zuriak dira gehien-gehienak; alderdi aberatsa da. Bestean, beltzak bildu dira bereziki; London-eko hauzoric «beltzenetakoa» da Notting Hill; eta alderdi honi pobretasuna nabari zaio: etxetan eta kaletan.

Notting Hill «beltzera» ez dute ingeles zuriek bizitzera joan nahi; baina urtean behin bederen London-eko beltzak eta hainbat zuri ere haraxe biltzen dira, Beltzen karnabala ikustera.

Aurtengoan, eta aldeaz aurretik, slogan nagusi bat zabaldu zuten beltzek: «Karnabala da gure festa nazionala». Ez zen Ingalaterrako

beltzen nazionalismo berriren baten oihua; eta bai beltzen baieztapen sozialaren asmo eta irudi bihurtu den festari eutsi nahia.

Lehenago urtetik batez ere arriskutan zegoen Beltzen Karnabala. Ikaragarritzko istiluak sortu ziren iaz, beltzen eta poliziaren artean. 325 polizia geratu ziren zauriturik, eta 131 herri jende. 35 polizi kotxe eta 31 lokale (denda etab.) ondaturik geratu ziren burruka hartan.

Aurten odei beltzak gaineratu zitzaizkion Karnabalari, aldeaz aurretik. Hilabete lehenago London-eko beste hauzo batetan, Lewisham izenekoan, manifestapen berezia antolatu zuen London-eko *National Front* (Fronte nazionala) delako eskuineko mugimendu faxistak. Ingalaterran azken Gobernuak eraman duten inmigrazio politikaren kontrakoa zen: hau da, bertaratu diren asiarrak eta batez ere beltzen kontrako manifestapena. Partidu sozialistak kontramanifestapena antolatu zuen. Poliziaren eta alde bietako manifestatzaileen artean sortu zen iskanbila handia izan zen: hainbat polizigizon eta manifestatzaile zauriturik geratu zen.

Handik astebetera, National Front delakoaren kontrako beste manifestapen bat egin zen Birmingham-en; eta hau ere gogorra.

Mindua zegoen, bada, giroa aurtengo Karnabalerako. Horregatik, eragozpen guztien gainetik, arrazismo faxistaren kontra, beste-lako probokazio guztien artean, Beltzen karnabalari *eutsi* egin behar zitzaion, «gure festa nazionala delako».

Festa eta biolentzia: bitariko baieztapena

Aurtengo Karnabalean nik festa besterik ez nuen ikusi igande arratsalde hartan. Eta pentsatu ere pentsatu nuen, benetan gizarte etsaiaren barnean, beltzen nortasunaren baieztapena adierazi eta finkatu nahi zuela festa indartsu, bizi eta oparo hark.

Baina handik ordubetera biolentzia sortu zen kaleetan. Eta astelehenean gogorrago. 139 lagun gertatu dira zaurituak aurten. 30 polizigizon hospitalera eraman behar izan dituzte. 53 lagun bahitu zituen poliziak. 6.000 bat polizia ba omen ziren astelehen hartan Notting Hill-en.

Festa eta biolentzia oso hurbileko gertatu dira. Festa zaratuaren azpian bertan biolentzia izkutatzen zen; biolentzia, berriz, festa bihurtzen da.

Festa eta biolentzia biak dira beltzen karnabalak azken bi urteotan eraman dituen aurpegiak; eta biek esanahi berbera: Beltzen beren burua baieztatu beharra, Ingalaterrak eta bereziki London-eko beraiantzat sortu duen gizarte etsaiaren aurrez-aurre.

Beltz asko eta asko ikusten da London-en lan apaletan; beltzak hauzoren batetan ugaritu ahala, baliogabetu egiten dira hango etxeak zurientzat. Ia denak zuriak zireneko hauzo batetan, familia

bat hauzokideekin konpondu ez zelako, mehatxu hauxe jaurti zien: «Hamabost semealaba dituen familia beltz bati alokatuko diot neure etxea».

Eta National Front delakoak beltzak eraso nahi ditu.

Egoera honetan, festa eta biolentzia: biak dira beltzen Karnabalaren bi aurpegiak. ■ *P. Kortabarria.*

Ekologiak ere autonomiara

«Calidad de vida y Medio Ambiente» izenez Symposium bat ospatu da Deustun irailaren 21etik 23ra. Iruditzen zaidanez, hemenko komunikabideetan ez du behar adinako oihartzunik izan. Zeren eta, nire ustetan, Symposium hau, biziki garrantzikoa izan bait da. Hizlari eta entzuleen aldetik; eta gaiaren aldetik zer esanik ez. Munduko ikasi hoberentxo zenbait bildu da Deustun: Galbraith, Leontieff, Cohen, Hueting, Azaola, Dunsmore, Sampedro, Carpentier, etc. Entzule gisa, zientzi gizonak soilik ez baino politikoak ere han izan dira. Eta gaia?

Ezin interesgarriagoa da gaia. Alde askotatik erabili zuten: biologiak, hirigintzatik, midikuntzatik, deretxotik, ekonomiatik, politikatik... Satsadura eta kutsadura gaitz modernoa dira. Industri-gintzaren ordaina dela esan ohi da. Eta jendea galdetzen hasia da jadanik, ea ez ote den ordain garestiegia. Ez da ikusten, bestalde, industri-gintzak derrigorrez ondorio hauk ekarri behar dituenik. Aurrez aurre modu batek bai, gureak esate baterako. Horretaz jabetzeko aski da Bilbo inguruari begiratu bat ematea. Bizkaiko kutsaduraren % 70 industriari dagokio, % 22 autoari eta % 8 bakarrik etxe berogailuei.

Gainerako kontsiderazioak oro alde batetara utzirik ere, osasunari bakarrik arreta eginez ere, premiazkoa eta presazkoa da gure egoera tamala konpontzea. Londres garbitu zuen Cohen jaunak hala esan zuen: «Bilbo ikaragarritzko problema da osasunarentzat... egizue lehenbailehen zerbait». Egoera hori patu txar bezala hartu du zenbaitek, edo naturalizat.

Kutsadura ez da patuaren fruitua, gizonaren jokabidearena baizik. Euskal Herriak beste aurpegi alaiago eta garbiago bat aurkeztea, posible da. Egina da holakorik beste zenbait lekutan. Bi kasu garbi presentatu zituzten protagonistek berek: Cohen-ek Londres, eta Dunsmore-k Ipar Ameriketako Pittsburgh. 1954 arte Europako hiririk zikinena zen Londres, fama zuen gainera. Zikinkeria horren % 90 kearena zen, eta % 10 hibaiarena. Hamabi hilabete-tan garbitu zuen Cohen eta honen taldeak. Labe handiz beterik da goen Pittsburgh-ek ere, Dunsmore-k esan zuenez, bere kutsadurarik gehiena galdua du orain.